Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 27 mars 2014*

”Begäran om förhandsavgörande — Tillnärmning av lagstiftning — Upphovsrätt och närstående rättigheter — Informationssamhället — Direktiv 2001/29/EG — Webbplats som gör filmverk tillgängliga för allmänheten utan tillåtelse från innehavarna av en närstående rättighet — Artikel 8.3 — Begreppet ’mellanhänder vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet’ — Internetleverantör — Föreläggande riktat till en internetleverantör som förbjuder denna att ge kunderna tillgång till en webbplats — Avvägning mellan grundläggande rättigheter”

I mål C-314/12,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberster Gerichtshof (Österrike) genom beslut av den 11 maj 2012, som inkom till domstolen den 29 juni 2012, i målet

UPC Telekabel Wien GmbH

mot

Constantin Film Verleih GmbH,

Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen, domstolens vice ordförande K. Lenaerts (tillförordnad domare på fjärde avdelningen) samt domarna M. Safjan, J. Malenovský (referent) och A. Prechal,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren A. Impellizzeri,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 20 juni 2013,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— UPC Telekabel Wien GmbH, genom M. Bulgarini och T. Höhne, Rechtsanwälte,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Constantin Film Verleih GmbH och Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH, genom A. Manak och N. Kraft, Rechtsanwälte,

— Österrikes regering, genom A. Posch, i egenskap av ombud,

— Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av W. Ferrante, avvocato dello Stato,

— Nederländernas regering, genom C. Schillemans och C. Wissels, båda i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom L. Christie, i egenskap av ombud, biträdd av S. Malynicz, barrister,

— Europeiska kommissionen, genom J. Samnadda och F. W. Bulst, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 26 november 2013 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 5.1, 5.2 b och 8.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, s. 10) samt av vissa grundläggande rättigheter i unionsrätten.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan UPC Telekabel Wien GmbH (nedan kallat UPC Telekabel) och å andra sidan Constantin Film Verleih GmbH (nedan kallat Constantin Film) och Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH (nedan kallat Wega). Målet rör en ansökan om att förelägga en internetleverantör att inte ge kunderna tillgång till en webbplats som gör vissa av svarandenas filmer tillgängliga för allmänheten utan svarandenas godkännande.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 9 och 59 i direktiv 2001/29 anges följande:

”(9) Utgångspunkten för en harmonisering av upphovsrätt och närstående rättigheter måste vara en hög skyddsnivå, eftersom dessa rättigheter har en avgörande betydelse för det intellektuella skapandet. ... Immaterialrätt har därför erkänts som en integrerad del av äganderätten.

...

(59) I synnerhet i den digitala miljön kan de tjänster som mellanhänder erbjuder i ökande grad utnyttjas av en tredje part för att göra intrång. I många fall är det dessa mellanhänder som har de största möjligheterna att sätta stopp för sådant intrång. Utan att andra tillgängliga sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder påverkas bör rättsinnehavare därför ha möjlighet att begära ett föreläggande mot en mellanhand som i ett nät förmedlar en tredje mans intrång i ett skyddat verk eller annat alster i ett nät. ... Villkoren och bestämmelserna för förelägganden av detta slag bör medlemsstaterna själva bestämma om i sin nationella lagstiftning.”

4 I artikel 1.1 i direktivet, under rubriken ”Tillämpningsområde”, anges följande:

”Detta direktiv avser det rättsliga skyddet för upphovsrätt och närstående rättigheter inom den inre marknaden, med särskild tonvikt på informationssamhället.”

5 I artikel 3.2 i direktivet, under rubriken ”Rätten till överföring av verk till allmänheten och rätten att göra andra alster tillgängliga för allmänheten”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall ge ensamrätt att tillåta eller förbjuda tillgängliggörandet för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer,

...

c) för producenterna av de första upptagningarna av filmer: av original och kopior av deras filmer,

...”

6 I artikel 8.3 i direktivet, under rubriken ”Sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder”, anges följande:

”Medlemsstaterna skall se till att rättsinnehavare har möjlighet att begära ett föreläggande gentemot mellanhänder vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet.”

Österrikisk rätt

7 I § 18a första stycket i upphovsrättslagen (Urheberrechtsgesetz) av den 9 april 1936 (BGBl. 111/1936), i dess ändrade lydelse enligt 2003 års nya upphovsrättslag (Urheberrechtsgesetz-Novelle 2003, BGBl. I, 32/2003) (nedan kallad UrhG), anges följande:

”Upphovsmannen har ensamrätt att göra verket tillgängligt för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.”

8 I § 81 styckena 1 och 1a UrhG föreskrivs följande:

”1. Den vars ensamrätt enligt denna lag har åsidosatts eller som befarar ett sådant åsidosättande kan väcka talan om förbudsföreläggande. Det kan även väckas talan mot ägaren till ett företag om åsidosättandet har skett eller befaras ske som ett led i företagets verksamhet av en anställd eller en uppdragstagare. § 81 stycket 1 ska gälla i tillämpliga delar.

1a. Om den som begår ett sådant intrång eller den från vilken ett sådant intrång kan befaras använder sig av tjänster som tillhandahålls av en mellanhand, kan även talan om förbudsföreläggande enligt första stycket väckas mot denna. ...”

9 I § 355 första stycket i lagen om verkställighet föreskrivs följande:

”Verkställighet mot den som är skyldig att underlåta att vidta en åtgärd eller att acceptera en åtgärd sker genom att exekutionsdomstolen, vid beviljandet av verkställighet, på begäran ålägger en ekonomisk sanktion för varje överträdelse som begås efter det att exekutionstiteln har blivit verkställbar. För varje ytterligare överträdelse ska exekutionsdomstolen efter ansökan ålägga ytterligare ekonomiska sanktioner eller fängelse på upp till ett år. …”

10 Det framgår av de upplysningar som lämnats av den hänskjutande domstolen i begäran om förhandsavgörande att den som är föremål för ett förbud, vid verkställighetsförfarandet, för att undgå ansvar kan göra gällande att den har vidtagit alla åtgärder som kunde förväntas av den för att efterkomma förbudet mot ett visst resultat.

Det nationella målet och tolkningsfrågorna

11 De två filmproduktionsbolagen Constantin Film och Wega konstaterade att en webbplats utan deras samtycke erbjöd tjänster avseende nedladdning eller ”streaming” avseende vissa filmer som de hade producerat. Bolagen väckte talan och yrkade att domstolen, med stöd av § 81 stycket 1a UrhG, skulle meddela ett interimistiskt föreläggande mot internetleverantören UPC Telekabel, genom vilket UPC Telekabel skulle förbjudas att tillhandahålla sina kunder tillgång till webbplatsen i fråga, i den mån denna webbplats gör filmproduktionsbolagens filmer, för vilka filmproduktionsbolagen innehar en närstående rättighet, tillgängliga för allmänheten utan deras godkännande.

12 Genom beslut av den 13 maj 2011 förbjöd Handelsgericht Wien (Österrike) UPC Telekabel att bereda sina kunder tillgång till den omtvistade webbplatsen. Detta skulle bland annat ske genom blockering av domännamnet och den aktuella IP-adressen för webbplatsen samt av varje annan IP-adress (”Internet Protocol”) för webbplatsen som UPC Telekabel skulle kunna få kännedom om.

13 I juni 2011 upphörde den omtvistade webbplatsen med sin verksamhet efter det att den tyska polisen vidtagit åtgärder mot de personer som drev webbplatsen.

14 Genom beslut av den 27 oktober 2011 ändrade Oberlandesgericht Wien (Österrike), i egenskap av appellationsdomstol, delvis föreläggandet från domstolen i första instans i den del det däri felaktigt hade angetts vilka åtgärder UPC Telekabel skulle vidta för att blockera tillgången till den omtvistade webbplatsen och sålunda verkställa förbudsföreläggandet. Som skäl för denna slutsats angav Oberlandesgericht Wien att § 81 stycket 1a UrhG ska tolkas mot bakgrund av artikel 8.3 i direktiv 2001/29. Oberlandesgericht Wien konstaterade vidare att UPC Telekabel gjort det möjligt för sina kunder att få tillgång till ett innehåll som gjorts tillgängligt på ett olagligt sätt. UPC Telekabel ska därför anses vara en mellanhand vars tjänster utnyttjas för att begå intrång i en närstående rättighet, vilket innebär att Constantin Film och Wega hade rätt att begära ett föreläggande gentemot UPC Telekabel. Emellertid ansåg Oberlandesgericht Wien att, när det gäller upphovsrättsskydd, kunde förbudet för UPC Telekabel att ge sina kunder tillgång till den omtvistade webbplatsen endast åläggas i form av en skyldighet att uppnå ett visst resultat. Bolaget måste fritt få välja vilka åtgärder som ska vidtas.

15 UPC Telekabel har överklagat detta beslut (”Revision”) till Oberster Gerichtshof (Österrike).

16 Till stöd för överklagandet har UPC Telekabel bland annat gjort gällande att bolagets tjänster inte kunde anses utnyttjas för att begå intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet i den mening som avses i artikel 8.3 i direktiv 2001/29, eftersom UPC Telekabel inte hade någon affärsrelation med dem som drev den omtvistade webbplatsen och det inte visats att deras egna kunder agerat på ett olagligt sätt. I vart fall har UPC Telekabel gjort gällande att samtliga blockeringsåtgärder som kan vidtas kan kringgås tekniskt och att vissa av dem är orimligt kostsamma.

17 Under dessa omständigheter beslutade Oberlandesgericht Wien att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Ska artikel 8.3 i direktiv 2001/29 ... tolkas så, att en person som utan rättsinnehavarens tillstånd [i den mening som avses i artikel 3.2 i direktiv 2001/29] gör alster tillgängliga på internet ska anses utnyttja tjänster som tillhandahålls av internetleverantören till personer som tar del av dessa alster?

Om fråga 1 ska besvaras nekande:

2) Är ett mångfaldigande för privat bruk [i den mening som avses i artikel 5.2 b i direktiv 2001/29] samt ett mångfaldigande som är flyktigt och utgör ett inkluderande av underordnad betydelse [i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29] tillåtet endast om förlagan till kopian har mångfaldigats, spridits eller gjorts tillgänglig på ett lagligt sätt?

Om den första eller andra frågan ska besvaras jakande och ett föreläggande således ska riktas till användarens internetleverantör enligt artikel 8.3 i direktiv 2001/29:

3) Är det förenligt med unionsrätten, särskilt med den avvägning mellan de berördas grundläggande rättigheter som krävs enligt denna, att rent allmänt (det vill säga utan att det fattats beslut om konkreta åtgärder) förbjuda en internetleverantör att ge kunderna tillgång till en webbplats, vars innehåll uteslutande eller till en betydande del gjorts tillgängligt utan rättsinnehavarens tillstånd, om internetleverantören kan undgå vite för överträdelse av förbudet genom att visa att den har vidtagit alla rimliga åtgärder?

Om den tredje frågan ska besvaras nekande:

4) Är det förenligt med unionsrätten, särskilt med den avvägning mellan de berördas rättigheter som krävs enligt denna, att ålägga en internetleverantör att vidta konkreta åtgärder för att göra det svårare för leverantörens kunder att få tillgång till en webbplats med ett innehåll som har gjorts tillgängligt på ett olagligt sätt, om dessa åtgärder medför betydande kostnader och lätt kan kringgås utan några särskilda tekniska kunskaper?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Huruvida tolkningsfrågorna kan tas upp till sakprövning

18 Inledningsvis påpekar domstolen att den omständigheten att den aktuella webbplatsen inte längre är aktiv inte leder till att tolkningsfrågorna ska avvisas.

19 Det framgår av fast rättspraxis att det i ett förfarande enligt artikel 267 FEUF, som vilar på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EU-domstolen, uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till domstolen (se, för ett liknande resonemang, domen av den 14 mars 2013 i mål C-415/11, Aziz, punkt 34).

20 En begäran om förhandsavgörande från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i målet vid den nationella domstolen eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se domen i det ovannämnda målet Aziz, punkt 35).

21 Så är dock inte fallet i det nationella målet, eftersom det framgår av begäran om förhandsavgörande att den hänskjutande domstolen enligt österrikisk rätt måste meddela sitt avgörande på grundval av förhållandena såsom de angetts i underrättens avgörande, det vill säga vid en tidpunkt då den aktuella webbplatsen fortfarande var tillgänglig.

22 Av vad som anförts följer att begäran om förhandsavgörande kan prövas i sak.

Den första frågan

23 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 8.3 i direktiv 2001/29 ska tolkas så, att en person som utan rättsinnehavarens tillåtelse, i den mening som avses i artikel 3.2 i direktivet, gör alster tillgängliga för allmänheten på en webbplats ska anses utnyttja tjänster som tillhandahålls av internetleverantören – som ska anses vara en mellanhand i den mening som avses i artikel 8.3 i direktivet – till personer som tar del av dessa alster.

24 Domstolen påpekar inledningsvis att det i det nationella målet är ostridigt att alstren gjorts tillgängliga för användarna av en webbplats utan godkännande från de rättsinnehavare som nämns i artikel 3.2 i direktivet.

25 Mot bakgrund av att rättsinnehavarna enligt denna bestämmelse har ensamrätt att tillåta eller förbjuda tillgängliggörande för allmänheten, konstaterar domstolen att ett tillgängliggörande för allmänheten, som görs utan rättsinnehavarnas godkännande, av ett alster på en webbplats innebär ett intrång i upphovsrätten eller närstående rättigheter.

26 För att motverka ett sådant intrång i rättigheterna i fråga föreskriver artikel 8.3 i direktiv 2001/29 en möjlighet för rättsinnehavarna att begära ett föreläggande gentemot mellanhänder vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i en av deras rättigheter.

27 Såsom anges i skäl 59 i direktiv 2001/29 är det nämligen i många fall mellanhänder som har de största möjligheterna att sätta stopp för intrång, eftersom de tjänster som mellanhänder erbjuder i ökande grad utnyttjas av en tredje part för att göra intrång i upphovsrätt eller närstående rättigheter.

28 I förevarande fall har Handelsgericht Wien, och senare Oberlandesgericht Wien, förelagt UPC Telekabel (internetleverantören som är föremål för föreläggandet i det nationella målet) att stoppa intrånget i Constantin Films och Wegas rättigheter.

29 UPC Telekabel anser sig dock inte vara en mellanhand, i den mening som avses i artikel 8.3 i direktiv 2001/29, vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet.

30 I detta hänseende framgår det av skäl 59 i direktiv 2001/29 att begreppet ”mellanhand”, som används i artikel 8.3 i direktivet, avser varje person som i ett nät förmedlar en tredje mans intrång i ett skyddat verk eller annat alster.

31 Mot bakgrund av syftet med direktiv 2001/29, vilket framgår bland annat av dess skäl 9, att tillförsäkra rättsinnehavarna en hög skyddsnivå, ska begreppet intrång även anses omfatta en situation där ett alster tillgängliggörs för allmänheten på internet utan rättsinnehavarnas tillåtelse.

32 Internetleverantören är med nödvändighet delaktig i varje överföring på internet, mellan en av kunderna och en tredje part, av det som utgör ett intrång, eftersom internetleverantören, genom att ge tillgång till ett nät, gör denna överföring möjlig (se, för ett liknande resonemang, beslutet av den 19 februari 2009 i mål C-557/07, LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, REG 2009, s. I-1227, punkt 44). Därför konstaterar domstolen att en internetleverantör, såsom den i det nationella målet, som ger sina kunder tillgång till alster som en tredje part tillgängliggjort för allmänheten på internet är en mellanhand vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet i den mening som avses i artikel 8.3 i direktiv 2001/29.

33 Denna slutsats stöds av syftet med direktiv 2001/29. Om en internetleverantör utesluts från tillämpningsområdet för artikel 8.3 i direktivet skulle nämligen det skydd som eftersträvas med direktivet reduceras väsentligt (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannnämnda målet LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, punkt 45).

34 Slutsatsen påverkas inte av invändningen att det för att artikel 8.3 i direktiv 2001/29 ska vara tillämplig krävs att det föreligger ett avtalsförhållande mellan internetleverantören och den person som gjort sig skyldig till ett intrång i upphovsrätten eller en närstående rättighet.

35 Det framgår nämligen varken av ordalydelsen i artikel 8.3 eller av någon annan bestämmelse i direktiv 2001/29 att det krävs att det ska föreligga ett särskilt förhållande mellan mellanhanden och den person som begår intrånget i upphovsrätten eller en närstående rättighet. Något sådant krav kan inte heller utläsas av direktivets syften. Ett sådant krav skulle nämligen minska det rättsliga skydd som tillerkänts rättsinnehavarna, trots att syftet med direktivet, såsom det framgår bland annat av dess skäl 9, är att tillförsäkra dem en hög skyddsnivå.

36 Domstolens slutsats i punkt 30 i förevarande dom påverkas inte heller av påståendet att innehavarna av en upphovsrätt eller en närstående rättighet, för att det ska utfärdas ett föreläggande mot en internetleverantör, måste visa att vissa av internetleverantörens kunder på den aktuella webbplatsen faktiskt tar del av alster som tillgängliggjorts för allmänheten utan rättsinnehavarnas tillåtelse.

37 Direktiv 2001/29 kräver nämligen att de åtgärder som medlemsstaterna är skyldiga att vidta för att följa direktivet ska syfta inte bara till att få intrång i upphovsrätten eller närstående rättigheter att upphöra, utan också till att förhindra nya intrång (se, för ett liknande resonemang, domen av den 24 november 2011 i mål C-70/10, Scarlet Extended, REU 2011, s. I-11959, punkt 31, och av den 16 februari 2012 i mål C-360/10, SABAM, punkt 29).

38 En sådan preventiv verkan kräver emellertid att innehavarna av en upphovsrätt eller en närstående rättighet kan vidta åtgärder utan att behöva visa att internetleverantörens kunder faktiskt tar del av alster som tillgängliggjorts för allmänheten utan rättsinnehavarnas tillåtelse.

39 Detta gäller i än högre utsträckning, eftersom det för att ett tillgängliggörande för allmänheten av ett verk ska föreligga räcker att verket har gjorts tillgängligt för allmänheten. Det är inte avgörande att de personer som utgör allmänheten faktiskt har tagit del av verket (se, för ett liknande resonemang, domen av den 7 december 2006 i mål C-306/05, SGAE, REG 2006, s. I-11519, punkt 43).

40 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 8.3 i direktiv 2001/29 ska tolkas så, att en person som utan rättsinnehavarens tillåtelse, i den mening som avses i artikel 3.2 i direktivet, gör alster tillgängliga för allmänheten på en webbplats ska anses utnyttja de tjänster som tillhandahålls av internetleverantören – som ska anses vara en mellanhand i den mening som avses i artikel 8.3 i direktivet – till de personer som tar del av dessa alster.

Den andra frågan

41 Med beaktande av svaret på den första frågan behöver den andra frågan inte besvaras.

Den tredje frågan

42 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida de grundläggande rättigheterna i unionsrätten ska tolkas på så sätt att de utgör hinder för att, genom ett domstolsföreläggande, förbjuda en internetleverantör att ge kunderna tillgång till en webbplats som

gör alster tillgängliga online utan rättsinnehavarnas tillåtelse, när det i detta föreläggande inte preciseras vilka åtgärder internetleverantören ska vidta och internetleverantören kan undgå vite för överträdelse av förbudet genom att visa att vederbörande har vidtagit alla rimliga åtgärder.

43 Det följer av skäl 59 i direktiv 2001/29 att bestämmelserna för de förelägganden som medlemsstaterna ska föreskriva enligt artikel 8.3 i direktivet, såsom till exempel vilka villkor som ska vara uppfyllda och vilket förfarande som ska följas, ska regleras i nationell lagstiftning.

44 Dessa nationella regler, liksom de nationella domstolarnas tillämpning av dem, måste vara förenliga med de begränsningar som följer av direktiv 2001/29 och av de rättskällor som skäl 3 i direktivet hänvisar till (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Scarlet Extended, punkt 33 och där angiven rättspraxis).

45 Bedömningen av huruvida ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet och som meddelats enligt artikel 8.3 i direktiv 2001/29, är förenligt med unionsrätten ska göras med beaktande av bland annat de krav som följer av skyddet av de tillämpliga grundläggande rättigheterna, i enlighet med artikel 51 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Scarlet Extended, punkt 41).

46 Enligt domstolens rättspraxis ska medlemsstaterna vid införlivandet av direktiv, när grundläggande rättigheter står i motsättning till varandra, utgå från en tolkning av direktivet som gör det möjligt att göra en rimlig avvägning mellan de olika tillämpliga grundläggande rättigheter som skyddas av unionens rättsordning. Vid genomförandet av införlivandeåtgärderna beträffande direktivet ankommer det på medlemsstaternas myndigheter och domstolar att inte bara tolka sin nationella rätt på ett sätt som står i överensstämmelse med detta direktiv, utan även se till att de inte grundar sig på en tolkning av direktivet som skulle stå i strid med dessa grundläggande rättigheter eller med andra allmänna principer i unionsrätten, såsom proportionalitetsprincipen (se, för ett liknande resonemang, domen av den 29 januari 2008 i mål C-275/06, Promusicae, REG 2008, s. I-271, punkt 68).

47 I förevarande fall påpekar domstolen att ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet och som meddelats med stöd av artikel 8.3 i direktiv 2001/29, i huvudsak berör *för det första* upphovsrätt och närstående rättigheter, som utgör immateriell egendom och som således skyddas enligt artikel 17.2 i stadgan, *för det andra* den näringsfrihet som de ekonomiska aktörerna, såsom internetleverantörer, åtnjuter enligt artikel 16 i stadgan samt *för det tredje* internetanvändarnas informationsfrihet, vilken skyddas i artikel 11 i stadgan.

48 När det gäller näringsfriheten konstaterar domstolen att ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, begränsar denna frihet.

49 Näringsfriheten omfattar nämligen bland annat rätten för varje företag att, inom ramen för de begränsningar som följer av det ansvar som företaget har för sina egna handlingar, fritt disponera över sina ekonomiska, tekniska och finansiella resurser.

50 Ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, begränsar dock mottagarens frihet att använda sina resurser, eftersom föreläggandet ålägger företaget att vidta åtgärder som kan innebära en betydande kostnad för företaget, ha en betydande inverkan på hur företaget organiserar sin verksamhet eller kräva avancerade och komplicerade tekniska lösningar.

51 Ett sådant föreläggande påverkar dock inte själva kärnan i näringsfriheten för en internetleverantör, såsom den leverantör som är i fråga i det nationella målet.

52 För det första lämnar ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, en möjlighet för mottagaren att avgöra vilka konkreta åtgärder som ska vidtas för att uppnå det avsedda resultatet. Detta innebär att mottagaren kan välja att vidta de åtgärder som är bäst anpassade till mottagarens resurser och kapacitet och som är förenliga med andra skyldigheter och utmaningar som mottagaren har att beakta i sin verksamhet.

53 För det andra gör ett sådant föreläggande det möjligt för mottagaren att undgå ansvar genom att visa att vederbörande har vidtagit alla rimliga åtgärder. Denna möjlighet leder utan tvekan till att mottagaren av föreläggandet inte är skyldig att göra orimliga uppoffringar, vilket är motiverat bland annat med hänsyn till den omständigheten att mottagaren inte är den som begått det intrång i den grundläggande rätten till immateriell egendom som lett till att föreläggandet meddelats.

54 I enlighet med rättssäkerhetsprincipen måste mottagaren av ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, ha möjligheten att vid domstol – efter det att mottagaren vidtagit åtgärder för verkställande och innan det eventuellt beslutas om en sanktion – göra gällande att de åtgärder som den vidtagit var sådana som vederbörande kunde förväntas vidta för att undvika det förbjudna resultatet.

55 När mottagaren av ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, väljer vilka åtgärder som ska vidtas för att följa föreläggandet måste vederbörande respektera internetanvändarnas grundläggande rätt till informationsfrihet.

56 De åtgärder som internetleverantören vidtar måste vara välriktade i den meningen att de måste vara ägnade att få en tredje parts intrång i upphovsrätten eller en närstående rättighet att upphöra, utan att åtgärderna påverkar internetanvändare som nyttjar internetleverantörens tjänster för att på ett tillåtet sätt få tillgång till information. Ett ingrepp från internetleverantören i internetanvändarnas informationsfrihet skulle inte vara motiverat i förhållande till det eftersträvade målet.

57 De nationella domstolarna måste ha möjlighet att kontrollera om så är fallet. När det gäller ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, ska följande påpekas. Om internetleverantören vidtar åtgärder som gör att den följer förbudet kan de nationella domstolarna inte genomföra en sådan kontroll i samband med verkställigheten, om det inte görs en invändning i det hänseendet. För att de grundläggande rättigheterna i unionsrätten inte ska utgöra hinder för att det meddelas ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, är det följaktligen nödvändigt att de nationella processrättsliga reglerna föreskriver en möjlighet för internetanvändarna att göra gällande sina rättigheter vid domstol efter det att internetleverantören vidtagit åtgärder för verkställande.

58 När det gäller rätten till immateriell egendom påpekar domstolen inledningsvis att det inte är uteslutet att verkställigheten av ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, inte leder till att intrånget i de berörda personernas rätt till immateriell egendom helt upphör.

59 Såsom konstaterats har nämligen mottagaren av ett föreläggande möjligheten att undgå ansvar och således avstå från att vidta vissa eventuellt genomförbara åtgärder för det fall dessa åtgärder inte kan anses vara rimliga.

60 Det är vidare inte uteslutet att det inte finns någon teknik som gör det möjligt att helt hindra intrången i rätten till immateriell egendom eller att denna teknik i princip inte kan användas. Detta skulle innebära att vissa vidtagna åtgärder eventuellt skulle gå att kringgå på ett eller annat sätt.

61 Domstolen påpekar att det inte framgår av artikel 17.2 i stadgan att rätten till immateriell egendom är absolut och således ska garanteras ett undantagslöst skydd (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Scarlet Extended, punkt 43).

62 De åtgärder som vidtagits av mottagaren av ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, vid verkställandet av detta måste vara tillräckligt effektiva för att säkerställa ett verkningsfullt skydd av den grundläggande rättigheten i fråga. Detta innebär att åtgärderna måste hindra, eller åtminstone göra det svårt att få, otillåten tillgång till alster och i betydande utsträckning avhålla de internetanvändare som nyttjar tjänster från mottagaren av föreläggandet från att ta del av alster som gjorts tillgängliga för dem i strid med rätten till immateriell egendom.

63 Även om de åtgärder som vidtagits för att verkställa ett föreläggande, såsom det som är i fråga i det nationella målet, inte är ägnade att leda till att intrånget i rätten till immateriell egendom helt upphör, kan de följaktligen ändå anses förenliga med kravet på en rättvis avvägning, i enlighet med artikel 52.1 *in fine* i stadgan, mellan samtliga tillämpliga grundläggande rättigheter. Detta gäller dock under förutsättning dels att åtgärderna inte onödigtvis fråntar internetanvändarna möjligheten att på ett tillåtet sätt ta del av information, dels att de hindrar, eller åtminstone gör det svårt att få, otillåten tillgång till alster och i betydande utsträckning avhåller de internetanvändare som nyttjar tjänster från mottagaren av föreläggandet från att ta del av alster som gjorts tillgängliga för dem i strid med rätten till immateriell egendom.

64 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den tredje frågan besvaras på följande sätt. De grundläggande rättigheterna i unionsrätten ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en domstol att, genom ett föreläggande, förbjuda en internetleverantör att ge kunderna tillgång till en webbplats som gör alster tillgängliga online utan rättsinnehavarnas tillåtelse, när det i föreläggandet inte preciseras vilka åtgärder internetleverantören ska vidta och internetleverantören kan undgå vite för överträdelse av förbudet genom att visa att vederbörande har vidtagit alla rimliga åtgärder. Detta gäller dock under förutsättning dels att åtgärderna inte onödigtvis fråntar internetanvändarna möjligheten att på ett tillåtet sätt ta del av information, dels att åtgärderna hindrar, eller åtminstone gör det svårt att få, otillåten tillgång till alster och i betydande utsträckning avhåller de internetanvändare som nyttjar tjänster från mottagaren av föreläggandet från att ta del av alster som gjorts tillgängliga för dem i strid med rätten till immateriell egendom, vilket det ankommer på de nationella myndigheterna och domstolarna att kontrollera.

Den fjärde frågan

65 Med beaktande av svaret på den tredje frågan behöver den fjärde frågan inte besvaras.

Rättegångskostnader

66 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) Artikel 8.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället ska tolkas så, att en person som utan rättsinnehavarens tillåtelse, i den mening som avses i artikel 3.2 i direktivet, gör alster tillgängliga för allmänheten på en webbplats ska anses utnyttja de tjänster som tillhandahålls av internetleverantören – som ska anses vara en mellanhand i den mening som avses i artikel 8.3 i direktiv 2001/29 – till de personer som tar del av dessa alster.

2) De grundläggande rättigheterna i unionsrätten ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en domstol att, genom ett föreläggande, förbjuda en internetleverantör att ge kunderna tillgång till en webbplats som gör alster tillgängliga online utan rättsinnehavarnas tillåtelse, när det i föreläggandet inte preciseras vilka åtgärder internetleverantören ska vidta och internetleverantören kan undgå vite för överträdelse av förbudet genom att visa att vederbörande har vidtagit alla rimliga åtgärder. Detta gäller dock under förutsättning dels att åtgärderna inte onödigtvis fråntar internetanvändarna möjligheten att på ett tillåtet sätt ta del av information, dels att åtgärderna hindrar, eller åtminstone gör det svårt att få, otillåten tillgång till alster och i betydande utsträckning avhåller de internetanvändare som nyttjar tjänster från mottagaren av föreläggandet från att ta del av alster som gjorts tillgängliga för dem i strid med rätten till immateriell egendom, vilket det ankommer på de nationella myndigheterna och domstolarna att kontrollera.

Underskrifter